

ČETRTO DESETLETJE KOZJANSKEGA PARKA (2012–2021)

V Kozjanskem parku smo v štirih desetletjih izvedli vrsto dejavnosti, številne potekajo še danes, prav gotovo pa je pred nami vrsta novih izzivov, ki vam jih bomo predstavili ob novem jubileju. V opisu zadnjega desetletja vam bomo predstavili le del naše bogate dejavnosti.

Do konca leta 2011 je bilo na območju Kozjanskega parka odkritih 950 vrst metuljev (od 3600 znanih v Sloveniji), med njimi več kot 30 vrst z rdečega seznama, več kot 20 zavarovanih, za nekatere je v evropskem merilu treba ohraniti habitate znotraj omrežja Nature 2000. Kljub velikemu številu že znanih vrst ob vsakem novem pregledu terena odkrijemo več deset novih vrst. Z letošnjim štetjem smo dopolnili predvsem vedenje o metuljih suhih travnikov na Bohorju, potrdili pa smo tudi prisotnost velikega nočnega pavlinčka – vrste, ki je razvojno vezana na travniške sadovnjake.

V okviru Unescovega programa MAB smo ustanovili Mrežo šol bisfernega območja. Namen ustanovitve je otroke že v zgodnji dobi njihovega izobraževanja pritegniti k iskanju in raziskovanju tistih delov njihovega domačega prostora, ki se jim z vidika njihovega poznavanja prostora zdijo najbolj zanimivi, in želijo svoja spoznanja prenesti tudi drugim prebivalcem in obiskovalcem prostora. Začeli smo izvajati program Maldi varuh narave.

V letu 2012 in 2013 smo vodili projekt Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem, katerega rezultat so bile razstave in knjiga Andreja Pajerja »Temelji graditeljske prepoznavnosti« ter brošura »Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem« v izdaji Metro SR, Zavoda za prostor savinjske regije, s katerim še vedno vsako leto izvedemo delavnico »Hiša v parku« z učenci OŠ Bistrica ob Sotli.

V Kozjanskem parku smo bili od 1. aprila 2013 do 30. marca 2016 vključeni v projekt **Izkoriščanje potencialne lesne biomase v EU parkih »BIOEUPARKS«**. V projektu je sodelovalo deset partnerjev iz šestih evropskih držav, od tega pet naravnih parkov. V povezovanju z Gozdarskim inštitutom in z Zavodom za gozdove smo ugotovljali, kakšni so potenciali biomase na našem zavarovanem območju, in v nadaljevanju, kakšno je zanimanje predvsem lastnikov gozdov, da del svojih lesnih zalog uporabijo kot biomaso.

Leta 2013 smo na gradu Podsreda posodobili stalno steklarsko razstavo, ki je dobila nov prostor ter ime »Ujeta prosojnost«. Tradicijo steklarstva še vedno nadaljuje Društvo steklarjev Slovenije, s katerim že vrsto let uspešno pripravljamo steklarske razstave in delavnice.

Steklarska zbirka leta 2013 in razstava steklenega nakita.

Od leta 2013 v Kozjanskem parku organiziramo Festival ekološke hrane, s katerim želimo promovirati ekološko kmetovanje in hkrati spodbujati prebivalce parka, da se za pot ekološkega kmetovanja tudi odločijo. Verjamemo, da je ekološko kmetovanje ena od najboljših trajnostnih oblik sožitja med človekom in naravo, in zato tudi eden najboljših primerov dobre prakse v zavarovanih območjih.

Kozjanski park organizira Festival ekološke hrane.

V sklopu Praznika kozjanskega jabolka od leta 2013 v sodelovanju s Kulturnim društvom Podsreda organiziramo Aškerčev večer, v okviru katerega predstavljamo slovenske pesnike in pisatelje ter njihovo bogato zapuščino. V spomin na službovanje kaplana Antona Aškerca v Podsredi smo isto leto pred Slovensko-bavarsko hišo postavili Aškerčev kip, ki ga je izdelal Franci Černelč.

Leto 2014. Vodna učna pot, ki poteka iz Lesičnega na Pilštanj in se konča pri osnovni šoli v Lesičnem, je rezultat sodelovanja Kozjanskega parka, Osnovne šole Lesično in Občine Kozje. Vodna učna pot je dolga 2300 metrov.

V prvi polovici leta 2015 je Občina Kozje vodila prenovu gradu Podsreda, s katero so se uredili dostop do spodnjega grajskega poslopja, nova razsvetljava, stavbno pohištvo, za obiskovalce je postal sodobnejši s pomočjo sistema avdiovodnikov. Spodnje dvorišče je v poletnih večerih postalo prizorišče »Kina pod grajskimi zvezdami.« V vseh letih smo predstavili kar nekaj filmov z naravovarstveno vsebino.

Leta 2015 je Unesco praznoval 70-letnico delovanja. Ustanovljen je bil z namenom razvoja intelektualne in moralne solidarnosti človeštva kot sredstva za izgradnjo trajnostnega miru. Njihovo pionirsko delo je pomagalo spremeniti način razumevanja med ljudmi in razumevanja planeta, na katerem

Delavnica Hiša v parku.

Letni kino pod zvezdami je postal stalnica na gradu Podsreda.

živimo. Osrednji dogodek praznovanja obletnice je v soboto, 26. septembra, potekal na gradu Podsreda.

Leto 2016. Zaposleni so uspešno končali izobraževanje za naravovarstvene nadzornike in vzpostavili smo naravovarstveno nadzorno službo. V letih 2019 in 2020 so bili nadzorniki tudi ustrezno opremljeni za delo na terenu.

Od leta 2017 sodelujemo z Muzejem novejšje zgodovine Celje, z Otroškim muzejem Hermanov brlog. V nekdanjih grajskih kaščah vsako leto gostimo otroško razstavo Herman Lisjak skozi različne vsebine. Leta 2020 smo pripravili skupno razstavo »Herman Lisjak v Kozjanskem parku«, ki smo jo dopolnili z izjemnimi naravovarstvenimi vsebinami. Na ogled bo vse do junija leta 2022.

Herman Lisjak v Kozjanskem parku.

V letih 2018 in 2019 smo v sodelovanju z osnovnima šolama Kozje in Lesično na šolskem dvorišču uredili učilnici v naravi.

Muzejska poletna noč in predstavniki gradov Posavja z nagrado Jakob 2020.

Od septembra leta 2017 v Kozjanskem parku sodelujemo pri projektu Biodiverziteta – umetnost življenja, LIFE Naturaviva. Glavni cilji projekta so promocija, ozaveščanje in izobraževanje o nujnosti ohranjanja bogate biološke raznovrstnosti naših zavarovanih območij kot tudi celotne Slovenije. Največja dejavnost Kozjanskega parka je bila ureditev interaktivne grajske poti Podsreda, ki povezuje srednjeveški trg in grad Podsreda. Zadnja točka poti je na grajskem podstrešju, kjer domujejo netopirji, ki pripadajo vrsti mali podkovnjak.

Ureditev grajske poti.

Od leta 2018 se povezujemo gradovi Posavja (Brežice, Kostanjevica, Rajhenburg, Sevnica, Mokrice in Podsreda), s skupnimi akcijami, kot so skupna brošura, ekskurzija po gradovih Posavja, priprava skupnih dogodkov, novinarske konference. Vse to se je v letu 2020 odrazilo v nagradi Jakob, ki so jo gradovi Posavja prejeli za inovativne turistične vsebine in programe v gradovih in dvorcih.

Leta 2019 smo ob Prazniku kozjanskega jabolka pripravili razstavo o sadovnjaku in pticah. Ob tej priložnosti smo izdelali zvočno tablo z oglašanjem 20 ptic v Kozjanskem parku.

V okviru praznovanja Praznika kozjanskega jabolka smo leta 2019 zasadili drevored Podsreda, v katerem je 21 sadnih dreves sorte carjevič, ki imajo svoje skrbnike – otroke iz Podsrede, društva, župane in carjeviče leta.

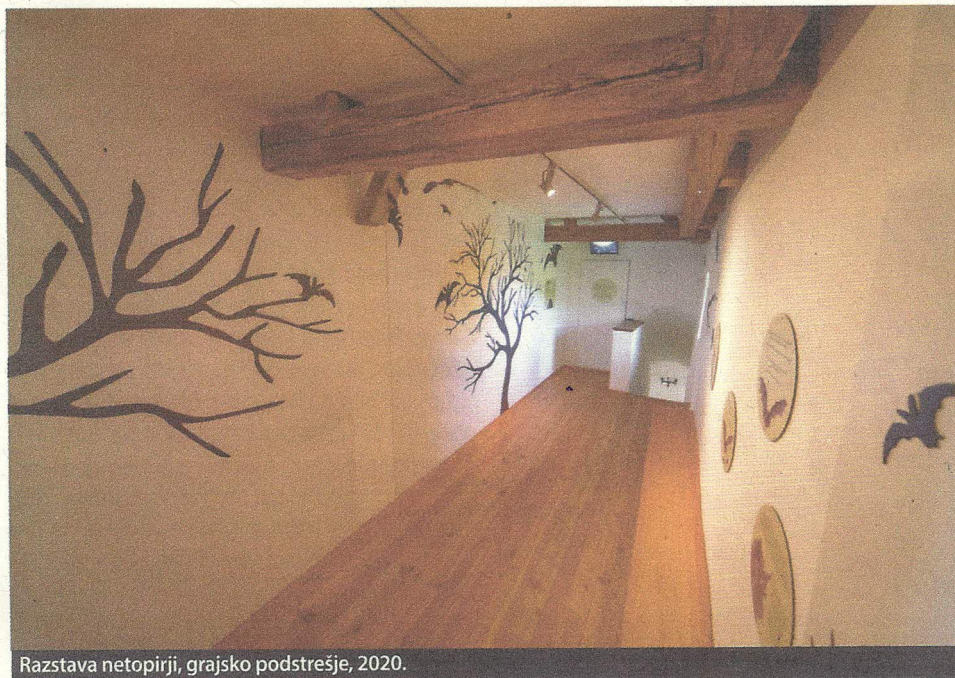
Po dolгих letih je v sodelovanju z očino Kozje, RA Celje in Visit Podčetrtek leta 2019 na dvorišču gradu Podsreda potekal Grajski živ žav, ki je namenjen našim najmlajšim obiskovalcem.

Od lanskega leta so na gradu Podsreda urejeni tudi apartmaji za prenočitev gostov.

V prvi polovici leta 2020 je Občina Kozje na gradu Podsreda v nekdanjih prostorih spodnjega gospodarskega poslopja uredila sobe in apartmaje. Grad je postal bogatejši za 15 nastanitvenih kapacitet. Grad s tem postaja pomembna turistična destinacija.

Naše poslanstvo je tudi skrb za živali, ki so vedno bolj ogrožene zaradi človeka. Leta 2020 smo poskrbeli za ranjene lesne sove, ki so okrevale v zavetišču na Muti. Ozdravljene smo ob odmevnih dogodkih izpustili v naravo.

Razstava netopirji, grajsko podstrešje, 2020.

Leto 2020 in tudi 2021 je pred nas postavilo nove izzive, saj smo morali poiskati nove poti do naših obiskovalcev. Velik del naših dejavnosti smo predstavili na splet. Pred 40 leti smo začeli pisati zgodbo Kozjanskega parka, ki vse od začetkov do danes stremi k **sožitju narave in človeka in ki je ostal in postal dom tudi za redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste ter prijetno in ustvarjalno okolje za bivanje domačinov.**

Letošnje jubilejno leto želimo praznovati skupaj z vami, zato vas prijazno vabimo, da se nam **21. maja 2021** pridružite na **virtualni slavnostni prireditvi ob 40-letnici Kozjanskega regijskega parka.**

Premiera dogodka bo ob 11. uri na YouTube kanalu Kozjanski park.

Pripravili **Lucija Zorenč** in **Nataša Ferlinc Krašovic.**

